

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

А. С. Селіверстова,

к. е. н., доцент кафедри економіки, обліку і аудиту
Київський національний університет технологій
і дизайну

Запропонований у статті підхід дозволить отримувати більш об'єктивну оцінку конкурентоспроможності продукції легкої промисловості і суттєво підвищити ефективність управління конкурентоспроможністю.

Offered in article approach allow; permit get the more objective estimations to competitiveness to products to light industry and greatly raise efficiency of competitiveness.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

В нашій країні в умовах ринку однією з головних проблем стає забезпечення збуту продукції та її конкурентоспроможності. Особливої гостроти ця проблема набула стосовно продукції легкої промисловості. В ринковій економіці конкурентоспроможність є вирішальним чинником комерційного успіху товару. Це багатоаспектне поняття, що означає і відповідність товару умовам ринку, і вимогам споживачів, і різним умовам його реалізації, і рівня витрат споживача за період експлуатації.

Товар — головний об'єкт на ринку. Він має вартість і споживну вартість (або цінність), володіє певною якістю, технічним рівнем і надійністю, що задається споживачами корисністю, показниками ефективності у виробництві і споживанні, іншими вельми важливими характеристиками.

Дієвість чинників, визначальних позиції виробника перевіряються в процесі конкурентного суперництва товарів в умовах розвинутого ринкового механізму, що дозволяє виявити відмінності даного товару від товару-конкурента як по ступеню відповідності конкретної суспільної потреби, так і по витратах на її задоволення. Для цього товар повинен володіти певною конкурентоспроможністю, якісна оцінка якої є дуже важливим завданням сьогодення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Оцінці конкурентоспроможності продукції присвячено багато економічної літератури. Проте єдиного підходу до її оцінки немає. Це пов'язане з тим, що конкурентоспроможність товару — величина не постійна. З поглибленням науково-технічного прогресу, модифікацією структури і рівня розвитку ринку з'являються однотипні виробниці, які мають різну ефективність та (або) вартість. Конкурентоспроможність існуючого виробу в такому випадку знижується, а отже, скорочується попит на нього в абсолютному і відносному виразі. Це змушує виробника постійно контролювати становище своїх товарів на ринку, діючи при цьому оперативним і швидко реагуючи на будь-які модифікації ринкових умов.

Відомо безліч варіантів методик оцінки конкурентоспроможності. Припускалося оцінювати конкурентоздатність по одному, найбільш важливому елементу або по всім, використовуючи лінійні формули, формули з застосуванням часових функцій, що стимулюють, формули з застосуванням дисконту.

Питанню визначення методик розрахунку конкурентоспроможності присвячено багато розробок і економічних досліджень.

Найбільш розповсюджена методика полягає в тому, що всі параметри, якими оперують споживачі при провадженні покупки, поділяються на технічні параметри та економічні (Спірідонов І.А. [4], Сухачев Ю.А. [5], Волинська М.Г. [1], Дурович А.П. [2], Щедрина Т. А. [6]).

Економіст Й. Петрович [3] пропонує свою методик визначення конкурентоздатності товару на основі аналізу якісно-цінових та сервісних факторів.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Поки що не існує універсальної методики оцінки конкурентоспроможності, що дозволяла б:

1) оцінити рівень конкурентоспроможності в найкоротші строки, витрачаючи на це мінімум зусиль і витрат;

2) отримати реальний результат, який би виключив такі ситуації, як: конкурентоспроможність товару на даному ринку в даний момент часу оцінена як максимальна (висока), але товар ринком не прийнятий;

3) виявити ті елементи (показники), які в існуючому товарі не враховані або враховані не повністю і, впливаючи на які, товаровиробник може добитися збереження або зростання конкурентоспроможності.

Крім того, на підхід до визначення конкурентоспроможності продукції не можуть не впливати галузеві особливості товарів. Для товарів легкої промисловості (споживчих товарів нетривалого користування) в принципі не може існувати еталону для порівняння. Тому пропонується детальніше зупинитися на викладенні цього напряму аналізу.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Не претендуючи на вичерпне розв'язання даної проблеми, автор пропонує свою методик, що передбачає наступні етапи:

1. Оцінка рівня якості моделей за провідними, найбільш важливими для споживача параметрами.

2. Експертна оцінка вагомості кожного показника у споживача методом анкетування представницької вибірки респондентів (наприклад, у середовищі молоді, якщо група виробів призначена для цієї групи споживачів).

3. Визначення рівня якості моделі за формулою:

$$P_{ji} = B_{ij} \cdot K_{ej},$$

де P_{ji} — кількість показників якості;

B_{ij} — бальна оцінка кожного одиничного показника для i -ої моделі;

K_{ji} — коефіцієнт вагомості даного j -того показника ($K_{vj}=1$).

4. Розрахунок показника конкурентоспроможності (K_{ci}) для кожної групи моделей:

$$K_{ci} = \frac{P_{ji}}{C_i}$$

де C_i — гуртова ціна підприємства на i -ту модель.

5. Розрахунок нормованого коефіцієнта конкурентоспроможності (K_{cni}):

$$K_{cni} = \frac{K_{ci}}{K_{cmax}}$$

де K_{cmax} — максимальний показник конкурентоспроможності.

6. Показник конкурентоспроможності по підприємству розраховується як середнє арифметичне нормованих коефіцієнтів конкурентоспроможності.

ВИСНОВКИ

Запропонована у статті методика дозволить отримувати об'єктивну оцінку конкурентоспроможності продукції легкої промисловості, знаходити слабкі сторони в діяльності підприємства, спричинені низькою конкурентоспроможністю продукції з метою вчасного вживання адекватних заходів щодо їх подолання.

Література:

1. Долинская М.Г., Соловьев И.А. Маркетинг и конкурентоспособность промышленной продукции. — М.: Издательство стандартов, 1991. — 128 с.

2. Дурович А.П. Маркетинг в предпринимательской деятельности. — Мн.: НПЖ "Финансы, учет, аудит", 1997. — 464 с.

3. Петрович Й., Катаев А. Определение конкурентоспособности товаров производственного назначения в системе маркетинга // Экономика Украины. — 1997. — № 10. — С. 30—35.

4. Спиридонов И.А. Международная конкуренция и пути повышения конкурентоспособности экономики России: Учебное пособие. — М.: ИНФРА-М, 1997—169 с.

5. Сухачев Ю.А., Серова Т.В., Флерова З.Г. Оценка конкурентоспособности продукции: обзор по материалам отечественной и зарубежной печати за 1979—1992 гг. — Калининград, М.О.: ЦНИИмаш, 1992. — 34 с.

6. Щедрина Т. Конкурентоспособность, як її досягти // Діловий вісник. — 1997. // 2—6; 1998. — № 1.

Новини

В УКРАЇНІ СТАТУВАВ НОВИЙ ПРОЕКТ ЄВРОСОЮЗУ З ПІДТРИМКИ СТАБІЛЬНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

ЄС та Україна розпочинають проект, спрямований на підтримку планування регіональної політики та фінансування місцевої інфраструктури. Так 22 вересня Міністерство регіонального розвитку та будівництва України і Європейська Комісія в Україні провели презентацію фінансового ЄС проекту "Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні". Проект з бюджетом 6 млн євро спрямований на удосконалення політики регіонального розвитку та ефективного управління регіональним ростом.

"Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні" має на меті впровадження трьох основних компонентів:

— компонент А спрямований на допомогу Уряду України в укріпленні його потенціалу для ефективного управління регіональним розвитком, в створенні адекватних політичних, правових, інституційних рамок, структури стратегічного плануван-

ня та координаційних схем і механізмів;

— компонент В фокусується на підтримці українських владних структур в розробці основних інструментів регіонального розвитку, створенні Фонду регіонального розвитку та моделей мобілізації внутрішніх і зовнішніх ресурсів, інвестиційного планування та координації;

— компонент С включає два основні напрямки впровадження перших двох компонентів:

розробка внутрішніх ресурсів для управління регіональним розвитком на національному та регіональному рівнях з метою ефективного впровадження планів розвитку, зокрема Плану дій Державної стратегії регіонального розвитку; впровадження підходу "навчання через діяльність", спрямованого на процедури укладання контрактів для проектів в сфері сталого регіонального роз-

витку, їх впровадження та моніторингу.

Таким чином, за словами заступника Міністра регіонального розвитку та будівництва України Анатолія Ткачука, проектна концепція надає інструменти і створює можливості для сталого регіонального розвитку в двох основних напрямках: створення основ політичної, правової та інституційної бази; впровадження з мобілізацією фінансових ресурсів та розбудовою внутрішніх спроможностей.

Проект з підтримки сталого регіонального розвитку впроваджуватиметься до 2012. Він є частиною комплексного галузевого підходу до сталого регіонального розвитку і доповнить ряд поточних, фінансових ЄС проектів місцевого розвитку в Сумській, Чернігівській, Харківській та Луганській областях. В одній із цих областей пілотний район отримає фінансову підтримку ЄС в розмірі 9 млн євро.

Прес-служба Мінрегіонбуду

ВАСИЛЬ КУЙБІДА СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО УКРАЇНА НЕЗАБАРОМ ОТРИМАЄ ЗАКОН "ПРО ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ"

Законодавчою основою для реалізації нової державної регіональної політики має стати Закон України "Про засади державної регіональної політики". Проект цього документу обговорили на засіданні круглого столу в Міністерстві регіонального розвитку та будівництва України за участю представників Директорату демократичних інституцій Ради Європи, Фонду сприяння місцевому самоврядуванню України, Центру досліджень питань регіонального і місцевого розвитку та сприяння адміністративній реформі та Національних асоціацій місцевих та регіональних влад.

Очільник Мінрегіонбуду Василь Куйбіда у вступному слові зазначив, що процедури погодження законопроекту вже на завершальній стадії. За його словами, документ для зауважень та пропозицій було направлено в більше як 100 різноманітних інстанцій — державні ус-

танови, наукові, науково-дослідні інститути і з них 61 установа погодили документ, 18 — надали зауваження і тільки 4 — не погодили.

Названий проект закону, який складається із 7 розділів та 36 статей, визначає основні правові, організаційні, економічні, соціогуманітарні та екологічні засади державної регіональної політики для створення повноцінного життєвого середовища для людей на усій території України, забезпечення просторової єдності держави та сталого розвитку її регіонів. В документі також визначено засоби та інструменти реалізації державної регіональної політики, її фінансово-економічне та інституційне забезпечення, а також гуманітарне і кадрове, порядок розробки та реалізації Державної стратегії регіонального розвитку та ін.

Міжнародні експерти, в тому числі і ті, які брали участь у засіданні круглого

столу, відзначили, що Мінрегіонбуд у швидкому часі якісно виконав нелегку роботу — розробив Концепцію державної регіональної політики (Уряд затвердив Концепцію 2 липня 2008 року) та проект Закону України "Про засади державної регіональної політики". Зокрема, керівник департаменту програм демократичної стабільності Директорату з питань демократичних інституцій Ради Європи Роберто Фасіно у своєму слові зазначив: "Міністерство регіонального розвитку та будівництва України своєю роботою показало, що дуже чітко розуміє яким шляхом рухатися до розв'язання тих проблем, які стоять сьогодні перед українським суспільством".

Міністр Василь Куйбіда сподівається, що до кінця цього року парламент прийме Закон України "Про засади державної регіональної політики".

Прес-служба Мінрегіонбуду